

Senare tillämpning av vissa bestämmelser om legitimation för lärare och förskollärare

Sammanfattning

I betänkandet behandlas proposition 2011/12:144 Senare tillämpning av vissa bestämmelser om legitimation för lärare och förskollärare och om särskild utbildning för vuxna samt tre motioner som väckts med anledning av propositionen.

I propositionen föreslås att vissa bestämmelser i skollagen (2010:800) om krav på legitimation för lärare och förskollärare, som ska börja tillämpas den 1 juli 2012, i stället ska tillämpas fr.o.m. den 1 december 2013. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 30 juni 2012. Vidare föreslås i propositionen vissa konsekvensändringar i såväl skollagen som lagen (2010:801) om införande av skollagen.

I propositionen föreslås också att ett bemyndigande införs i lagen om införande av skollagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om att vissa bestämmelser i skollagen om betygssättning ska tillämpas för elever i särskild utbildning för vuxna fr.o.m. en senare tidpunkt än den 1 juli 2012.

Utskottet tillstyrker propositionen.

Utskottet känner dock en oro över hur regeringen hanterar införandet av legitimationen och vill därför att riksdagen tillkännager för regeringen att regeringen bör återkomma till riksdagen med en finansieringsplan samt med en rapport vid årsskiftet om hur arbetet med legitimationsreformen fortskrider. Därmed tillstyrks två motionsyrkanden. Övriga motionsyrkanden avstyrks.

I betänkandet finns fem reservationer (M, MP, FP, C, SD, KD).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Bakgrund	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden	7
Senare tillämpning av vissa bestämmelser om legitimation för lärare och förskollärare m.m.	7
Uppföljning av arbetet med legitimationsreformen	9
Finansiering av legitimationsreformen	10
Introduktionsperioden	11
Validering av lärares och förskollärares kunskaper	14
Reservationer	16
1. Uppföljning av arbetet med legitimationsreformen, punkt 2 (M, FP, C, KD)	16
2. Finansiering av legitimationsreformen, punkt 3 (SD)	17
3. Introduktionsperioden, punkt 4 (MP)	17
4. Introduktionsperioden, punkt 4 (SD)	18
5. Validering av lärares och förskollärares kunskaper, punkt 5 (MP)	18
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	20
Propositionen	20
Följdmotionerna	20
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	21
Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)	21
Förslag till lag om ändring i lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800)	24

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Senare tillämpning av vissa bestämmelser om legitimation för lärare och förskollärare m.m.

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i skollagen (2010:800),
2. lag om ändring i lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:144 punkterna 1 och 2.

2. Uppföljning av arbetet med legitimationsreformen

Riksdagen tillkännager för regeringen att regeringen bör återkomma till riksdagen med en finansieringsplan samt med en rapport vid årsskiftet om hur arbetet med legitimationsreformen fortskrider. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:Ub13 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) och

2011/12:Ub14 av Esabelle Dingizian m.fl. (MP) yrkande 1.

Reservation 1 (M, FP, C, KD)

3. Finansiering av legitimationsreformen

Riksdagen avslår motion

2011/12:Ub12 av Richard Jomshof (SD) i denna del.

Reservation 2 (SD)

4. Introduktionsperioden

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub12 av Richard Jomshof (SD) i denna del och

2011/12:Ub14 av Esabelle Dingizian m.fl. (MP) yrkandena 2 och 3.

Reservation 3 (MP)

Reservation 4 (SD)

5. Validering av lärares och förskollärares kunskaper

Riksdagen avslår motion

2011/12:Ub14 av Esabelle Dingizian m.fl. (MP) yrkande 4.

Reservation 5 (MP)

Utskottet föreslår att ärendet avgörs efter endast en bordläggning.

Stockholm den 12 juni 2012

På utbildningsutskottets vägnar

Margareta Pålsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Margareta Pålsson (M), Oskar Öholm (M), Louise Malmström (S), Thomas Strand (S), Jan Ericson (M), Caroline Helmersson Olsson (S), Tina Acketoft (FP), Håkan Bergman (S), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Nina Lundström (FP), Jabar Amin (MP), Richard Jomshof (SD), Rossana Dinamarca (V), Adnan Dibrani (S), Michael Svensson (M), Annika Eclund (KD) och Eva Sonidsson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas proposition 2011/12:144 Senare tillämpning av vissa bestämmelser om legitimation för lärare och förskollärare och om särskild utbildning för vuxna samt tre motioner som väckts med anledning av propositionen.

Till grund för propositionen ligger departementspromemorian Ändrad tidpunkt för vissa krav på legitimation för lärare och förskollärare (U2012/1524/S) och departementspromemorian En senare tillämpning av vissa bestämmelser om särskild utbildning för vuxna (U2012/1663/GV).

Lagrådet har yttrat sig över lagförslagen och regeringen har följt Lagrådets förslag.

De behandlade förslagen återges i *bilaga 1* och regeringens lagförslag i *bilaga 2*.

Statsrådet Jan Björklund och statssekreterare Bertil Östberg, Utbildningsdepartementet, informerade och svarade på frågor om lärarlegitimationsreformen i utskottet den 26 april 2012.

Propositionen anmäldes och debatterades i kammaren den 26 april 2012.

Bakgrund

Bestämmelserna i skollagen (2010:800) om legitimation för lärare och förskollärare trädde i kraft den 1 juli 2011. Vissa av dessa bestämmelser ska emellertid tillämpas först fr.o.m. den 1 juli 2012. Enligt skollagen ska Statens skolverk efter ansökan meddela legitimation till lärare och förskollärare. Skolverket har dock hittills inte prövat ansökningar om legitimation i den omfattning som är nödvändig för att bestämmelserna ska kunna tillämpas fr.o.m. nämnda datum. Tidpunkten för när vissa bestämmelser om lärar- och förskollärarlegitimation ska börja tillämpas behöver därför senareläggas.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att vissa bestämmelser i skollagen (2010:800) om krav på legitimation för lärare och förskollärare, som ska börja tillämpas den 1 juli 2012, i stället ska tillämpas fr.o.m. den 1 december 2013. Vidare föreslås vissa konsekvensändringar i såväl skollagen som lagen (2010:801) om införande av skollagen. Skälet till att flytta fram tidpunkten för när vissa bestämmelser ska börja tillämpas är att Statens skolverk hittills inte har prövat ansökningar om legitimationer i den omfattning som är nödvändig. Skolverket har därför begärt att tidpunkten ska flyttas fram.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2013 i fråga om ändringar i paragrafen med bestämmelser om vem som beslutar om betyg och i övrigt den 30 juni 2012.

I propositionen föreslås också att ett bemyndigande införs i lagen om införande av skollagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om att vissa bestämmelser om betygsättning i skollagen ska tillämpas för elever i särskild utbildning för vuxna fr.o.m. en senare tidpunkt än den 1 juli 2012.

Utskottets överväganden

Senare tillämpning av vissa bestämmelser om legitimation för lärare och förskollärare m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag att vissa bestämmelser i skollagen (2010:800) om krav på legitimation för lärare och förskollärare, som ska börja tillämpas den 1 juli 2012, i stället ska tillämpas fr.o.m. den 1 december 2013. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 30 juni 2012. Vidare bifaller riksdagen vissa konsekvensändringar i såväl skollagen som lagen (2010:801) om införande av skollagen. Därmed bifalls propositionen.

Propositionen

Senare tillämpning av vissa bestämmelser om legitimationskrav

I propositionen föreslås att vissa bestämmelser i skollagen (2010:800) om krav på legitimation för lärare och förskollärare, som ska börja tillämpas den 1 juli 2012, i stället ska tillämpas fr.o.m. den 1 december 2013. Det gäller bestämmelserna om att

- endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 §)
- en legitimerad lärare eller förskollärare och vissa andra lärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver (2 kap. 15 §)
- endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning (2 kap. 20 §)
- det krävs legitimation för att en lärare självständigt ska få besluta om betyg (3 kap. 16 §).

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 30 juni 2012.

Skälet till att flytta fram tidpunkten för när bestämmelserna ska börja tillämpas är att Skolverket hittills inte har prövat ansökningar om legitimationer i den omfattning som är nödvändig. Skolverket har därför begärt att tidpunkten ska flyttas fram.

Vidare föreslås i propositionen vissa konsekvensändringar i såväl skollagen som lagen (2010:801) om införande av skollagen. För att förtydliga paragrafens avsikt föreslås en ändring i 3 kap. 16 § skollagen med bestämmelser om vem som beslutar om betyg, som föreslås träda i kraft den 1 december 2013.

Bemyndigande om tillämpning av vissa betygsbestämmelser i särskild utbildning för vuxna

I propositionen föreslås också att ett bemyndigande införs i lagen om införande av skollagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om att vissa bestämmelser om betygsättning i 21 kap. 19 § skollagen ska tillämpas för elever i särskild utbildning för vuxna fr.o.m. en senare tidpunkt än den 1 juli 2012.

Skälet till att införa ett sådant bemyndigande i införandelagen är att regelverket för särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå bör motsvara regelverket för gymnasiesärskolan i denna del. Motsvarande bemyndigande finns redan i denna lag när det gäller gymnasiesärskolan.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har fattat beslut om att införa ett legitimationssystem för lärare och förskollärare fr.o.m. den 1 juli 2011 (prop. 2010/11:20, bet. 2010/11:UbU5, rskr. 2010/11:171). Kravet för legitimation är att läraren eller förskolläraren har en behörighetsgivande examen, med tillfredsställande resultat har genomfört en introduktionsperiod om minst ett läsår eller motsvarande på heltid inom undervisning som i huvudsak svarar mot examen och i övrigt är lämplig att bedriva undervisning.

Det är Skolverket som efter ansökan meddelar legitimation. Av skollagen (2010:800) framgår att en lärare eller förskollärare som *före* den 1 juli 2011 har avlagt behörighetsgivande examen, eller har fått ett behörighetsbevis av Högskoleverket, och har arbetat sammanlagt minst ett läsår eller motsvarande i en eller flera anställningar som lärare eller förskollärare kan hos Skolverket ansöka om legitimation direkt. Cirka 180 000 verksamma lärare och förskollärare beräknas kunna ansöka om legitimation direkt (prop. 2010/11:20 s. 77). För lärare eller förskollärare som *före* den 1 juli 2011 har ingått avtal om anställning gäller övergångsvis att de under tiden för anställningen får ansvara för undervisning och betygssättning även utan legitimation fram till den 30 juni 2015. Från och med den 1 juli 2015 gäller dock kravet på legitimation för lärare och förskollärare fullt ut.

En lärare eller förskollärare som *efter* den 1 juli 2011 har avlagt behörighetsgivande examen ska genomföra en introduktionsperiod om minst ett läsår eller motsvarande för att kunna ansöka om legitimation hos Skolverket.¹ Cirka 10 000 lärarexamina avläggs årligen. En lärare eller förskollärare som *efter* den 1 juli 2011 har ingått avtal om anställning ska enligt nuvarande bestämmelser vara legitimerad fr.o.m. den 1 juli 2012 för att få bedriva undervisning, kunna anställas utan tidsbegränsning, få ansvara fullt ut för undervisningen samt självständigt få besluta om betyg.

¹ En lärare eller förskollärare som *före* den 31 mars 2012 har arbetat sammanlagt minst ett läsår eller motsvarande i en eller flera anställningar och tar ut sin examen *före* den 1 juli 2018 behöver dock inte genomgå en introduktionsperiod för att kunna få en legitimation.

I februari 2012 bedömde Skolverket att man inte hade prövat ansökningar i den omfattning som var nödvändig för att de bestämmelser som ska tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2012 skulle kunna tillämpas från detta datum. Då hade 87 000 ansökningar om legitimation kommit in, men endast ca 2 000 legitimationer hade meddelats. Skolverket begärde därför hos regeringen att tidpunkten för tillämpning av dessa bestämmelser ska senareläggas (U2012/804/S).

Utskottet ansåg i sitt ställningstagande till propositionen Legitimation för lärare och förskollärare (prop. 2010/11:20) att införandet av ett legitimationssystem för lärare är en viktig reform och av stor betydelse för det svenska skolväsendet (bet. 2010/11:UbU5 s. 8). Utskottet har inte ändrat uppfattning i denna fråga och vill återigen framhålla att det är en angelägen reform för såväl eleverna som lärarna och verksamheten. Utskottet konstaterar att legitimationssystemet infördes för knappt ett år sedan och att systemet ligger fast. Utskottet vill understryka att regeringens förslag avser en senare tillämpning av vissa övergångsbestämmelser som inte påverkar reformen som helhet. Utskottet har inte något att invända mot förslaget i denna del.

Utskottet har inte heller något att invända mot förslaget i propositionen att införa ett bemyndigande i lagen (2010:801) om införande av skollagen. Utskottet delar regeringens uppfattning att regelverket för särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå bör motsvara regelverket för gymnasie-särskolan i denna del.

Utskottet tillstyrker därmed propositionen.

Uppföljning av arbetet med legitimationsreformen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillkännager för regeringen att regeringen bör återkomma till riksdagen med en finansieringsplan samt med en rapport vid årsskiftet om hur arbetet med legitimationsreformen fortskrider. Därmed bifalls två motionsyrkanden.

Jämför reservation 1 (M, FP, C, KD).

Motionerna

I kommittémotion 2011/12:Ub13 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) anförs att regeringen bör återkomma till riksdagen med en rapport vid årsskiftet om hur arbetet med att införa legitimation för lärare och förskollärare fortskrider. Motionärerna menar att legitimationsreformen är en positiv reform som inte får äventyras och att det är av största vikt att reformen kommer på plats på ett så bra sätt som möjligt.

I kommittémotion 2011/12:Ub14 av Esabelle Dingizian m.fl. (MP) yrkande 1 anförs att regeringen bör återkomma till riksdagen med en finansieringsplan för genomförandet av lärarlegitimationsreformen. För att reformen ska falla väl ut i skolan menar motionärerna att regeringen måste försäkra sig om att det finns tillräckliga resurser. En finansieringsplan måste arbetas fram där statens och huvudmännens kostnader ingår. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) bör vara en part i det arbetet.

Utskottets ställningstagande

Att lärare är behöriga är grundläggande för att uppnå höga kunskapsresultat i skolan, vilket är av största vikt för hela samhället. Eleverna har rätt till en högkvalitativ utbildning och därmed att undervisas av behöriga lärare. Av bl.a. dessa skäl beslutade riksdagen att införa en ordning med krav på legitimation för lärare och förskollärare (prop. 2010/11:20, bet. 2010/11:UbU5, rskr. 2010/11:171).

Utskottet känner dock en oro över hur regeringen hanterar införandet av legitimationen. Eftersom Skolverket av olika skäl hittills inte har utfärdat tillräckligt många legitimationer föreslår regeringen i den aktuella propositionen (prop. 2011/12:144) att kravet på legitimation ska senareläggas för lärare och förskollärare som har fått examen eller anställning efter den 1 juli 2011.

För att legitimationsreformen ska falla väl ut i skolan måste regeringen försäkra sig om att det finns tillräckliga resurser. De kostnader som finns och som uppstår på grund av legitimationsförfarandet måste identifieras och en finansieringsplan arbetas fram där statens och huvudmännens kostnader ingår. Regeringen bör återkomma till riksdagen med en sådan finansieringsplan samt med en rapport vid årsskiftet om hur arbetet med legitimationsreformen fortskrider. Därmed tillstyrker utskottet motionerna 2011/12:Ub13 (S) och 2011/12:Ub14 (MP) yrkande 1.

Finansiering av legitimationsreformen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om finansiering av legitimationsreformen.

Jämför reservation 2 (SD).

Motionen

I motion 2011/12:Ub12 av Richard Jomshof (SD) i denna del anförs att det är av stor vikt att regeringen tar sitt ansvar och skjuter till de medel som behövs för att legitimationsreformen ska kunna genomföras på ett så bra sätt som möjligt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill påminna om de satsningar som har beslutats av riksdagen och som har aviserats med anledning av att ett legitimationssystem för lärare och förskollärare har införts.

I budgetpropositionen för 2011 avsattes ca 60 miljoner kronor för administration av systemet med yrkeslegitimation för lärare och förskollärare under 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 16, bet. 2010/11:UbU1, rskr. 2010/11:118). I budgetpropositionen för 2012 avsattes ca 128 miljoner kronor för 2012 och ca 256 miljoner kronor fr.o.m. 2013 som ersättning till skolhuvudmännen för att genomföra en introduktionsperiod för nyutexaminerade lärare. Vidare förstärktes satsningen på fortbildning av lärare och förskolepersonal, det s.k. Lärarlyftet II, med 132 miljoner kronor för 2012 och beräknades öka med 187 miljoner kronor 2013, 337 miljoner kronor 2014 och 200 miljoner kronor 2015 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16, bet. 2011/12:UbU1, rskr. 2011/12:98).

Utskottet kan konstatera att medel för lärarlegitimationsreformen har avsatts och beräknas avsättas i en omfattning som bedömts motsvara behoven. Mot bakgrund av beslutade och aviserade satsningar avstyrker utskottet därför motion 2011/12:Ub12 (SD) i denna del.

Introduktionsperioden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om introduktionsperioden.

Jämför reservationerna 3 (MP) och 4 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2011/12:Ub14 av Esabelle Dingizian m.fl. (MP) yrkande 2 anförs att bestämmelserna om introduktionsperioden bör följa tidsplanen för lärarlegitimationen. Det underlättar skolhuvudmännens förberedelser. En viktig del av introduktionsperioden är att alla nyexaminerade lärare får tillgång till en mentor som är legitimerad lärare. I samma motion yrkande 3 anförs att Skolverket bör få ett utökat uppdrag när det gäller introduktionsperioden. Miljöpartiet menar att det behövs tydligare bestämmelser om vad introduktionsperioden ska innebära och en tydlig samordnande roll för Skolverket för att garantera att reformen fungerar och får önskade effekter.

I motion 2011/12:Ub12 av Richard Jomshof (SD) i denna del anförs att regeringen bör säkerställa att lärare garanteras en introduktionsplats.

Utskottets ställningstagande

Rätt för lärare och förskollärare att genomföra en introduktionsperiod

Enligt skollagen (2010:800) ska den lärare eller förskollärare som ansöker om legitimation ha behörighetsgivande examen, ha genomfört en introduktionsperiod om minst ett läsår eller motsvarande på heltid inom undervisning som i huvudsak motsvarar examen och i övrigt vara lämplig att bedriva undervisning. I behörighetsförordningen (2011:326) finns bestämmelser om vilken utbildning som är behörighetsgrundande för respektive skolform och utbildningsnivå. Av förordningen framgår vidare att en huvudman som har anställt en lärare eller förskollärare som önskar genomföra en introduktionsperiod för att kunna ansöka om legitimation ska se till att läraren eller förskolläraren får genomföra denna.

Mot bakgrund av att det är huvudmannens ansvar att se till att den som så önskar får genomföra en introduktionsperiod avstyrker utskottet motion 2011/12:Ub12 (SD) i denna del.

Senareläggning av kravet på legitimerad mentor

Förslagen i den nu aktuella propositionen (prop. 2011/12:144) medför enligt regeringen att det krävs konsekvensändringar i olika förordningar blir nödvändiga. Det gäller bl.a. behörighetsförordningens (2011:326) krav på att lärare och förskollärare som genomför sin introduktionsperiod ska få stöd av en mentor som ska vara legitimerad lärare eller legitimerad förskollärare (4 kap. 2 §). Regeringen lyfter särskilt fram denna ändring eftersom den är av omedelbar betydelse dels för nyutbildade lärare och förskollärare och deras möjlighet att kunna genomföra en introduktionsperiod, dels för huvudmännen som är skyldiga att anordna en sådan introduktionsperiod.

Av propositionen Legitimation för lärare och förskollärare (prop. 2010/11:20) framgår att mentorn bör vara legitimerad och att det är viktigt att stödet till den nya läraren eller förskolläraren blir både kunskaps- och erfarenhetsbaserat. Detta är enligt regeringen i den aktuella propositionen (prop. 2011/12:144) självfallet fortfarande viktigt. Mot bakgrund av ställningstagandet att det är nödvändigt att flytta fram tidpunkten för när vissa delar av legitimationsreformen ska börja tillämpas måste dock kravet i behörighetsförordningen om att mentorn ska vara legitimerad lärare eller legitimerad förskollärare temporärt ändras, menar regeringen. Det bör räcka med att läraren eller förskolläraren har behörighetsgivande examen eller har fått behörighetsbevis av Högskoleverket. Det bör vara lärare med yrkeserfarenhet som får den viktiga uppgiften att introducera nya lärare i yrket, men eftersom det är en tillfällig lösning bör det inte ställas något krav på yrkeserfarenhet. Om det är möjligt, är det dock naturligtvis lämpligt att legitimerade lärare eller förskollärare får den betydelsefulla uppgiften att vara mentor. Regeringen gör därför i den aktuella propositionen bedömningen

att kravet i förordningen på att en mentor för en lärare eller förskollärare som genomför sin introduktionsperiod ska vara legitimerad temporärt bör ändras.

Mot bakgrund av att regeringen har redovisat sin avsikt att ändra kravet på legitimerad mentor till följd av förslag i propositionen avstyrker utskottet motion 2011/12:Ub14 (MP) yrkande 2.

Skolverkets roll

Utskottet konstaterar att Skolverket har en central roll i legitimationssystemet som beslutsfattande myndighet i legitimationsärenden.

I fråga om introduktionsperioden har Skolverket med stöd av 4 kap. 13 § behörighetsförordningen (2011:326) meddelat föreskrifter om introduktionsperioden: om dess syfte och längd, om mentorn, planen för och dokumentationen av perioden, bedömningen under perioden och yttrandet om lärarens eller förskollärarens lämplighet (SKOLFS 2011:37). Skolverket har även tagit fram en kommentar till föreskrifterna som utgår från reformens förarbeten, forskning och utredningar om rektors styrning och ledning samt lärares skicklighet, beprövad erfarenhet, internationella erfarenheter och överenskommelser om introduktionssystem. I kommentarmaterialet redovisas bl.a. vad en introduktionsperiod är och hur den planeras samt rektorns respektive förskolechefens bedömning under perioden och yttrandet över lärarens eller förskollärarens lämplighet. Skolverket har också utarbetat ett särskilt stöd för rektorns respektive förskolechefens yttrande om lärarens eller förskollärarens introduktionsperiod och en särskild mall över rektorns respektive förskolechefens yttrande om lärarens eller förskollärarens lämplighet.

När det gäller statsbidrag för fortbildning ska huvudmannen ansöka om bidrag hos Skolverket och till Skolverket anmäla den personal som huvudmannen ansöker om statsbidrag för. Skolverket prövar frågor om och betalar ut statsbidrag (förordning [2007:222] om statsbidrag för fortbildning av lärare samt fritidspedagoger och motsvarande).

Vidare är Skolverket behörig myndighet för läraryrket och förskolläraryrket enligt direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer (förordning [2011:555] med instruktion för Skolverket).

Utskottet ser mot bakgrund av vad som redovisats ovan inte något behov att förtydliga regelverket om introduktionsperioden eller Skolverkets uppdrag. Därmed avstyrker utskottet motion 2011/12:Ub14 (MP) yrkande 3.

Validering av lärares och förskollärares kunskaper

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om validering av lärares och förskollärares kunskaper som grund för lärarlegitimationen. Jämför reservation 5 (MP).

Motionen

I kommittémotion 2011/12:Ub14 av Esabelle Dingizian m.fl. (MP) yrkande 4 anförs att Skolverket bör ha möjlighet att validera reella kunskaper som grund för lärarlegitimationen. Det skulle tillvarata den faktiska kompetens som finns i lärarkåren bättre och innebära ett bättre resursutnyttjande.

Utskottets ställningstagande

Skolverkets bedömning av vilken utbildning som krävs för att vara behörig att bedriva viss undervisning i skolväsendet styrs av bestämmelser i behörighetsförordningen (2011:326). Bedömningen utgår från den dokumenterade utbildningen, dvs. det examensbevis som inges vid ansökan. Skolverket tar i sin prövning av legitimationsansökan inte hänsyn till eventuell praktisk erfarenhet av undervisning genom ett valideringsförfarande.

För de lärare som har påbörjat en lärarutbildning men saknar examen pågår sedan 2007 en satsning på vidareutbildning av lärare (VAL). Den innebär att verksamma lärare kan komplettera sin tidigare utbildning för att nå en lärarexamen vid sju lärosäten. Utgångspunkten är att lärosätena ska tillgodoräkna tidigare erfarenheter som lärare samt erbjuda individualiserade utbildningar för att underlätta och förkorta studietiden för den enskilde studenten. I budgetpropositionen för 2011 presenterade regeringen en utökad satsning på vidareutbildning av obehöriga lärare. Den totala utbildningsinsatsen kommer att omfatta ca 5 400 helårsstudenter. Mot bakgrund av utbildningens längd och studietakten kommer verksamheten att bedrivas t.o.m. den 30 juni 2018 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 s. 66).

För de lärare som har lärarutbildning men saknar behörighet i ett visst ämne är ämnesstudier inom Lärarlyftet II en väg till utökad behörighet i legitimationen. Lärarlyftet II är en fortbildningssatsning med inriktning mot behörighetsgivande kurser för fritidspedagoger och legitimerade lärare (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 s. 44). Skolverket har fått i uppdrag att under 2012–2015 svara för genomförandet av satsningen (U2011/5531/S). I syfte att öka andelen lärare med legitimation och behörighet i grundskolan, gymnasieskolan och särskild utbildning för vuxna har Skolverket fått ett tilläggsuppdrag om speciallärarutbildning inom Lärarlyftet II (U2012/1181/S). Inom ramen för det uppdraget ska Skolverket i samarbete med lärosätena möjliggöra validering som, i de fall där de tidigare tilläg-

nade kunskaperna eller erfarenheterna bedöms som tillräckliga, kan leda till att en person kan ansöka om examen och därmed bli behörig och efter ansökan också få den nya behörigheten inskriven i legitimationen.

Utskottet vill framhålla att en central utgångspunkt för legitimeringsreformen är att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Det är viktigt att det grundläggande kravet på rätt behörighet för undervisningen ligger fast. Samtidigt är det viktigt att möjlighet ges att vid behov komplettera en utbildning. Utskottet kan konstatera att staten anordnar utbildning för olika behov och att tidigare erfarenheter kan tillgodoräknas inom ramen för vissa utbildningar. Utskottet avstyrker därmed motion 2011/12:Ub14 (MP) yrkande 4.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Uppföljning av arbetet med legitimationsreformen, punkt 2 (M, FP, C, KD)

av Margareta Pålsson (M), Oskar Öholm (M), Jan Ericson (M), Tina Acketoft (FP), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Nina Lundström (FP), Michael Svensson (M) och Annika Eclund (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub13 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) och

2011/12:Ub14 av Esabelle Dingizian m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

När det gäller information om arbetet med att genomföra legitimationsreformen kan vi inledningsvis konstatera att regeringen och Skolverket har en kontinuerlig dialog i frågor som rör genomförandet av legitimationsreformen, t.ex. inom ramen för de uppdrag som verket har fått. Vidare konstaterar vi att utskottet kan få och också har fått information direkt från Utbildningsdepartementet och Skolverket. Skolverket informerade utskottet den 17 november 2011 om aktuella frågor, bl.a. lärarlegitimationen, och den 19 januari 2012 om arbetet med att utfärda lärarlegitimation. Utbildningsdepartementet informerade och svarade på frågor om lärarlegitimationsreformen i utskottet den 26 april 2012. Utskottet får också information genom sedvanlig omvärldsbevakning.

När det gäller frågan om en finansieringsplan för genomförandet av legitimationsreformen vill vi peka på att regeringen i propositionen Legitimation för lärare och förskollärare redogjorde för reformens ekonomiska konsekvenser (prop. 2010/11:20 s. 76–79). Regeringen redovisade beräkningar för de ökade kostnader som ett legitimationssystem leder till för bl.a. huvudmännen (t.ex. personalkostnader och kostnader för introduktionsperioden) och skolmyndigheterna samt hur dessa skulle kompenseras. Vidare uttalade regeringen i propositionen sin avsikt att i samarbete med bl.a. Skolverket, Skolinspektionen och Sveriges Kommuner och Landsting följa och analysera utvecklingen av legitimationssystemet och de ekono-

miska konsekvenserna av reformen (prop. 2010/11:20 s. 81). I den aktuella propositionen uppger regeringen att det inte uppstår några kostnader med anledning av regeländringarna (prop. 2011/12:144 s. 47).

Med det anförda bör motionerna avstyrkas.

2. Finansiering av legitimationsreformen, punkt 3 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Ub12 av Richard Jomshof (SD) i denna del.

Ställningstagande

Jag är positiv till införandet av en lärarlegitimation. Den kan bidra till att kvalitetssäkra verksamheten och öka rättssäkerheten för eleverna. Det är därför av stor vikt att regeringen tar sitt ansvar och skjuter till de medel som behövs för att reformen ska kunna genomföras på ett så bra sätt som möjligt. En underfinansiering av reformen riskerar att göra den tandlös.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

3. Introduktionsperioden, punkt 4 (MP)

av Jabar Amin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Ub14 av Esabelle Dingizian m.fl. (MP) yrkandena 2 och 3 samt avslår motion 2011/12:Ub12 av Richard Jomshof (SD) i denna del.

Ställningstagande

En bra start i läraryrket bidrar självklart till bättre resultat i skolan. En väl genomförd introduktionsperiod kan bli ett lyft för läraryrket och skolan som helhet. En viktig del av introduktionsperioden är att alla nyexaminerade lärare får tillgång till en mentor som är legitimerad lärare och som är väl förberedd för att slussa in den nyexaminerade i läraryrket och kan vara en viktig länk mellan utbildning och arbete.

Det behövs tydligare bestämmelser om vad introduktionsperioden ska innebära, och Skolverket behöver få ett utökat uppdrag att ta en tydligare samordnande roll för att garantera att reformen fungerar och får önskade effekter. Samtidigt behöver kravet på en introduktionsperiod innan tillsvidareanställning kan ske skjutas fram till samma tidpunkt som kraven på lärarlegitimation för att underlätta skolhuvudmännens förberedelser. Det minskar också risken att tusentals nyexaminerade lärare hamnar utanför arbetsmarknaden på grund av en illa genomförd politik. De nyexaminerade lärare som genomför en introduktionsperiod med mentor ska naturligtvis inte drabbas negativt av en sådan förändring.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

4. Introduktionsperioden, punkt 4 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub12 av Richard Jomshof (SD) i denna del och

avslår motion

2011/12:Ub14 av Esabelle Dingizian m.fl. (MP) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

När förslaget att införa legitimation för lärare och förskollärare debatterades i kammaren våren 2011 framförde jag invändningar mot några brister i förslaget. Jag menar att regeringen, när den nu väljer att skjuta fram genomförandet i vissa delar, kan åtgärda en sådan brist genom att säkerställa att lärare garanteras en introduktionsplats.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

5. Validering av lärares och förskollärares kunskaper, punkt 5 (MP)

av Jabar Amin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub14 av Esabelle Dingizian m.fl. (MP) yrkande 4.

Ställningstagande

De lärare som verkar i skolan i dag har examina från olika lärarutbildningar. Lärarutbildningen har förändrats flera gånger genom åren. Examensbevis har utfärdats av ett stort antal lärosäten och dessutom finns fortbildning och tilläggskurser. Det är självklart komplext att utfärda lärarlegitimation när man ska ange exakt behörighet för årskurser och ämnen. Men det är tveksamt att man retroaktivt med författningsstöd kan underkänna en lärares behörighet att undervisa i ett ämne som läraren tidigare har varit behörig att undervisa i.

I dag utgår kraven för lärarlegitimation endast från de formella kunskaper som en lärare har i ett ämne. Men i de fall där en komplett lärarutbildning finns och det dessutom finns dokumenterad flerårig erfarenhet av undervisning i ett ämne bör Skolverket med hjälp av ett lärosäte ha möjlighet att validera den reella kunskapen och därmed ge behörighet att undervisa i ett visst ämne. Det skulle tillvarata den faktiska kompetens som finns i lärarkåren bättre och innebära ett bättre resursutnyttjande.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2011/12:144 Senare tillämpning av vissa bestämmelser om legitimation för lärare och förskollärare och om särskild utbildning för vuxna :

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800).

Följdmotionerna

2011/12:Ub12 av Richard Jomshof (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lärarlegitimation i enlighet med punkt 1 och 2 i motionen.

2011/12:Ub13 av Ibrahim Baylan m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen vid årsskiftet ska återkomma till riksdagen med en rapport om hur arbetet med införandet av lärarlegitimation fortskrider.

2011/12:Ub14 av Esabelle Dingizian m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med en finansieringsplan för genomförande av lärarlegitimationen och till den kopplade skolreformer.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bestämmelser om introduktionsåret bör följa tidsplanen för lärarlegitimationen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett utökat uppdrag för Skolverket gällande introduktionsåret.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om validering av reella kunskaper för lärarlegitimation.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)

dels att nuvarande punkterna 2–5 i övergångsbestämmelserna till lagen (2011:189) om ändring i nämnda lag ska betecknas 4–7,

dels att 3 kap. 16 § ska ha följande lydelse,

dels att punkt 1 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2011:189) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse,

dels att de nya punkterna 4–7 i övergångsbestämmelserna till lagen (2011:189) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse,

dels att det i övergångsbestämmelserna till lagen (2011:189) om ändring i nämnda lag ska införas fyra nya punkter, 2, 3, 8 och 9, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

16 §¹

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt då betyg ska sättas.

Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om vem som beslutar betyg när mer än en lärare bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från andra stycket för lärare som *anställts* utan tidsbegränsning *med stöd* av 2 kap. 20 § andra eller tredje stycket.

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från andra stycket för lärare som *saknar legitimation och är anställda* utan tidsbegränsning *för att bedriva sådan undervisning som avses* i 2 kap. 20 § andra eller tredje stycket.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011 och tillämpas i fråga om 1 kap. 12 §, 2 kap. 16–16 b, 23 och 24 §§, 27 kap. 4–18 §§ samt 28 kap. 3 och 4 §§ från och med

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

¹ Senaste lydelse 2011:189.

den 1 juli 2011. Övriga paragrafer ska tillämpas först från och med den 1 juli 2012.

2. Bestämmelserna i 2 kap. 15 § i den lydelse som enligt 1 gäller till utgången av juni 2012 är dock endast tillämpliga om ansökan om behörighetsbeviset har kommit in till Högskoleverket före den 1 juli 2011.
3. Trots vad som anges i 1 gäller 2 kap. 15 § i sin äldre lydelse fortfarande efter utgången av juni 2012 för handläggning av ärenden som avses i 2.
4. Bestämmelsen i 2 kap. 16 § i sin äldre lydelse gäller fortfarande till dess att ärenden som avses i 2 har avgjorts.
5. Bestämmelsen i 28 kap. 4 § i sin äldre lydelse gäller fortfarande för överklagande av beslut i ärenden som avses i 2.
2. Bestämmelserna i 2 kap. 17, 18 och 22 §§ i sina nya lydelse tillämpas från och med den 1 juli 2012. För tid dessförinnan gäller dessa bestämmelser i deras äldre lydelse.
3. Bestämmelserna i 2 kap. 13, 15 och 20 §§ samt 3 kap. 16 § i sina nya lydelse tillämpas från och med den 1 december 2013. För tid dessförinnan gäller dessa bestämmelser i deras äldre lydelse.
4. Bestämmelserna i 2 kap. 15 § i den äldre lydelse som enligt 3 gäller till och med den 30 november 2013 är dock tillämpliga endast om ansökan om behörighetsbeviset har kommit in till Högskoleverket före den 1 juli 2011.
5. Trots vad som anges i 3 gäller 2 kap. 15 § i sin äldre lydelse även för tid efter den 30 november 2013 för handläggning av ärenden som avses i 4.
6. Bestämmelsen i 2 kap. 16 § i sin äldre lydelse gäller fortfarande till dess att ärenden som avses i 4 har avgjorts.
7. Bestämmelsen i 28 kap. 4 § i sin äldre lydelse gäller fortfarande för överklagande av beslut i ärenden som avses i 4.
8. Vid tillämpningen av 2 kap. 20 § i sin äldre lydelse jämställs legitimation med behörighetsbevis.
9. Trots vad som anges i 2 kap. 20 § i sin äldre lydelse får den som inte uppfyller kraven i första stycket samma paragraf anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa på individuella kurser eller orienteringskurser i kommunal vuxenutbildning. Detta gäller dock bara om
 - a) det saknas sökande som har

utbildning som är avsedd för undervisning på den aktuella kursen,

b) den sökande har tillräcklig kompetens för att undervisa på den aktuella kursen, och

c) det finns skäl att anta att den sökande är lämplig att bedriva undervisningen.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2013 i fråga om 3 kap. 16 § och i övrigt den 30 juni 2012.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800)

dels att 22 och 33 §§ ska ha följande lydelse,

dels att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2011:190) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 34 och 35 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

Den nya skollagen och denna lag ska tillämpas på kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare från och med den 1 juli 2012. De i 2 § första stycket 1–4 angivna lagarna ska fortsätta att gälla för utbildning inom kommunal vuxenutbildning, vuxenutbildning för utvecklingsstörda och svenskundervisning för invandrare till utgången av juni 2012.

För kurser och projektarbete i kommunal vuxenutbildning, vuxenutbildning för utvecklingsstörda och svenskundervisning för invandrare som påbörjats före den 1 juli 2012 ska bestämmelserna i 1985 års skollag fortsätta att gälla.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att 21 kap. 19 § i den nya skollagen ska tillämpas för elever i särskild utbildning för vuxna från och med en senare tidpunkt än den 1 juli 2012.

33 §¹

I fråga om lärare eller förskollärare som saknar legitimation för att bedriva undervisning i skolväsendet *enligt 2 kap. 13 § i den nya skollagen* och som har ingått avtal om anställning som lärare, förskollärare eller fritidspedagog före den 1 juli 2011 *ska* under tiden för anställningen 2 kap. 3 § första och andra styckena eller 2 a kap. 3 § andra stycket i 1985 års skollag *tillämpas* i stället för 2 kap. 13, 17 och 18 §§ i den nya

I fråga om lärare eller förskollärare som saknar legitimation för att bedriva undervisning i skolväsendet och som har ingått avtal om anställning som lärare, förskollärare eller fritidspedagog före den 1 juli 2011 *tillämpas* under tiden för anställningen 2 kap. 3 § första och andra styckena eller 2 a kap. 3 § andra stycket i 1985 års skollag i stället för 2 kap. 13, 17 och 18 §§ i den nya skollagen, dock längst till

¹ Senaste lydelse 2011:190.

skollagen, dock längst till utgången av juni 2015.

Lärare som saknar legitimation för att besluta om betyg enligt 3 kap. 16 § i den nya skollagen och som har ingått avtal om anställning som lärare, förskollärare eller fritidspedagog före den 1 juli 2011 ska under tiden för anställningen vara behöriga att besluta om betyg, dock längst till utgången av juni 2015.

Första och andra styckena gäller inte lärare som uppfyller kraven i 2 kap. 17 § andra stycket i den nya skollagen och som före den 1 juli 2011 har ingått avtal om anställning som lärare för att bedriva sådan undervisning som avses i samma paragraf.

Kraven i 2 kap. 16 § första stycket 2 och 3 i den nya skollagen gäller inte lärare eller förskollärare som

1. före den 1 juli 2011 har avlagt behörighetsgivande examen eller har fått ett behörighetsbevis av Högskoleverket, och

2. har arbetat sammanlagt minst ett läsår eller motsvarande i en eller flera anställningar som lärare eller förskollärare.

En lärare eller förskollärare som avses i fjärde stycket ska till en ansökan om legitimation föga ett yttrande eller intyg över tjänstgöring enligt samma stycke 2. Yttrandet eller intyget ska ha utfärdats av huvudmannen eller av rektorn eller förskolechefen vid den eller de skolor eller förskolor där läraren eller förskolläraren har tjänstgjort.

Första stycket gäller inte lärare som avses i 2 kap. 17 § i den nya skollagen och som före den 1 juli 2011 har ingått avtal om anställning som lärare för att bedriva sådan undervisning som avses i samma paragraf. *I fråga om lärare som avses i 2 kap. 17 § första stycket 1 i den nya skollagen gäller detta dock bara om han eller hon uppfyller kraven i andra stycket samma paragraf.*

Andra stycket gäller inte lärare som har ingått avtal om anställning utan tidsbegränsning före den 1 juli 2011 för att bedriva sådan undervisning som avses i 2 kap. 20 § andra eller tredje stycket i den nya skollagen.

34 §

Kraven i 2 kap. 16 § första stycket 2 och 3 i den nya skollagen gäller inte lärare eller förskollärare som

1. före den 1 juli 2011 har avlagt behörighetsgivande examen

eller har fått ett behörighetsbevis av Högskoleverket, och

2. har arbetat sammanlagt minst ett läsår eller motsvarande i en eller flera anställningar som lärare eller förskollärare.

En lärare eller förskollärare som avses i första stycket ska till en ansökan om legitimation föga ett yttrande eller intyg över tjänstgöring enligt samma stycke 2. Yttrandet eller intyget ska ha utfärdats av huvudmannen eller av rektorn eller förskolechefen vid den eller de skolor eller förskolor där läraren eller förskolläraren har tjänstgjort.

35 §

För lärare och förskollärare som till grund för sin ansökan om legitimation åberopar bevis över utländsk lärar- eller förskollärarytbildning gäller inte kraven i 2 kap. 16 § första stycket 2 och 3 i den nya skollagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

2. Bestämmelsen i 33 § andra stycket tillämpas från och med den 1 december 2013.

-
1. Denna lag träder i kraft den 30 juni 2012.
 2. Den nya bestämmelsen i 35 § ska dock tillämpas för tid från och med den 1 juli 2011.
 3. Bestämmelsen i 35 § är tillämplig endast om ansökan om legitimationen har kommit in till Statens skolverk före den 1 december 2013.